

[Ninn Hansen.]

loft ville under de samme forudsætninger om sidestilling med den nuværende grænse blive en del lavere. Uden fradragsret for kommunale skatter bør loftet for statsindkomstskatten ikke overstige 42 pct.

Endelig indeholder forslaget ønske om opretholdelse af de nuværende regler i udskrivningslovens §§ 7 og 10 og en ajourføring af disse bestemmelser. Herved opnås bl. a., at en overdreven beskatning af formuer undgås.

Det konservative folkeparti mener, at det nu er rigtigt og nødvendigt at give befolkningen besked om, at der lægges loft over de direkte skatter. Den ængstelse, der er opstået for en hårdhændet beskatning, har været en stærkt medvirkende årsag til en tilbageholdenhed med investeringer og andre initiativer af betydning for produktion og beskæftigelse. Lovgivningsmæssig sikring af en højeste grænse for beskatning kan i meget høj grad medvirke til en forbedring af klimaet for sådanne initiativer i erhvervslivet og hos den enkelte skatteborger. Betydningen af et skatteloft fremgår også deraf, at det vil få virkning for alle indkomstgrupper. Et marginalbeskatningsloft, kombineret med den af alle partier ønskede enhedsskala, vil få den virkning, at ethvert indkomstrin får en højeste grænse for beskatningen af den sidste tjente krone. For mindre indkomster vil gælde et lavere loft end for de højere indkomster. For en mellemindkomst skulle der efter de af forslagsstillerne foretagne beregninger blive tale om en højestegrænse på 30-35 pct.

Idet det konservative folkeparti håber, at tingets øvrige partier vil medvirke til etableringen af et effektivt skatteloft, indstiller vi nærværende forslag til beslutning til en hurtig behandling i tinget.

Formanden: Eksemplarer af det nu fremsatte forslag vil blive omdelt.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om fremme af forespørgsel til økonomiministeren af Poul Schlüter m. fl.

(Forespørgslen (nr. I) findes i tidenden sp. 286).

Formanden: Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om omsorg for invalidepensionister og folkepensionister.

(Lovforslaget (nr. 2) findes i tillæg A. sp. 69, fremsættelsen i tidenden sp. 81).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Niels Mørk: At det første lovforslag, der sættes til behandling i denne samling, er forslag om en ny og forbedret omsorgsløv, hilser mit parti med tilfredshed, og der er grund til i denne forbindelse at takke socialministeren herfor og for de mange forbedringer, som lovforslaget indeholder.

I de ca. 3 år, den gældende lov har virket, har den mange steder sat et godt og positivt omsorgsarbejde i gang til gavn og udbytte for pensionisterne. Der er kommuner, som har ydet al den vejledning og støtte, som den nugældende lov hjemler ret til; men det skal ikke skjules, at der også er kommuner, der på dette område har været mere tilbageholdende. Om denne tilbageholdenhed så skyldes ukendskab til de muligheder, der findes, eller der er andre årsager, skal jeg lade være usagt. Dette forhold rådes der nu bod på, idet kommunerne efter lovforslaget får pligt til aktivt at bistå med råd, vejledning og hjælp allerede under behandlingen af pensionsandragendet. Denne oplysningspligt om de rettigheder, pensionisterne har vedrørende al lovgivning og alle bestemmelser, der berører deres forhold, anser jeg for meget betydningsfuld. Jeg tror, at denne bestemmelse i høj grad vil medvirke til udnyttelse af alle de muligheder, der ligger i lovforslaget, på en mere kontant og ensartet måde end hidtil ude omkring i kommunerne, og det er jo i og for sig her, der har manglet en del.

For mig at se vil den udbygning af omsorgsarbejdet, som lovforslaget er udtryk for, medvirke til, at flere pensionister får mulighed for at blive i deres eget hjem,

[Niels Mørk.]

i mange tilfælde så længe, som de selv ønsker det. Dette er af rent menneskelige grunde en god ting, men det er det også under hensyn til den mangel på plejehjem, som vi stadig lider under. I den forbindelse kunne jeg tænke mig, nu da plejehjemsbyggeriet er givet fri, at henstille til kommunerne, selv om de fattes penge, at give plejehjemsbyggeriet en større prioritet, end det hidtil har haft de fleste steder. Det er naturligt at pege på, at samtidig med bestræbelserne for at hjælpe pensionisterne i egne hjem forbedres mulighederne også for dem, som skal opholde sig på institutionerne, hvad enten det nu er alderdoms- og plejehjem eller kollektivboliger for pensionister.

Også de forbedrede økonomiske muligheder for den del af omsorgsarbejdet, der drejer sig om at aktivisere pensionisterne, bør nævnes. Selv om der foregår meget på dette vigtige område, er der stadig et stort uudækket behov, som de nye og bedre bestemmelser vil få en positiv betydning for.

Jeg skal ikke her gå ind på lovforslagets enkeltheder, det må vente til udvalgsarbejdet. Jeg vil dog gerne sige, at ministerens forslag om ændring af bestemmelsen om, hvornår en kommune skal indgå overenskomst med private plejehjem — nemlig når 8 indlagte er pensionister; tidligere var det 12 — forekommer mig at være rimelig, ikke mindst fordi disse pensionister har ret til at blive ligestillet med andre med hensyn til betalingen for opholdet efter omsorgslovens regler.

Afsluttende kun dette: jeg tror på, at vi med de foreslåede ændringer, med de forbedringer, der ligger i dette lovforslag, vil kunne nå et langt stykke frem imod i ordets bedste forstand at skabe den helt rigtige omsorgslov. Jeg kan på mit partis vegne give fuld tilslutning til lovforslaget.

P. E. Eriksen: Jeg vil gerne tilslutte mig bemærkningen om, at den lov, vi vedtog i 1964, har virket godt, og jeg er også enig i, at de nye ting, der findes i det lovforslag, som socialministeren her har fremsat, følger tidligere tanker op. Inde i os lever tanken om et langt og lykkeligt liv, den enkelte ønsker det, og samfundet vil, som lovforslaget giver udtryk for, yde sit bidrag

dertil, således at alderens nedbrydende kræfter svækkes og mindskes. Menneskene bliver ældre end før i tiden, fordi det moderne samfund har været i stand til på den ene og den anden måde at udnytte både teknik og apparatur til forebyggelse og behandling. Igennem den bedre uddannelse og den større viden om mennesket er der skabt muligheder for at sætte ind på de rigtige tidspunkter med den rigtige behandling.

Resultatet er klart: gennemsnitslevealderen er i det sidste par slægtled steget med 20-25 år takket være de ting, jeg har nævnt, og en forbedring af levevilkår og social standard. Mennesket holdes i gang, men skal også støttes, når kræfterne ikke slår til mere. Vi har lagt mange år til menneskets liv; vi må også sørge for at lægge mange gode år dertil, og jeg er enig i, at dette lovforslag følger disse bestræbelser op.

Det nye i lovforslaget er bl. a., at kommunerne nu får en pligt til vejledning om, hvad loven rummer. Man vil altså nu slå det fast, som vi allerede drøftede ved lovens sidste behandling i 1964, at de ældre længst muligt skal kunne blive i deres eget hjem, i de vante omgivelser, og fastholde kontakten til det sted, hvor de føler at de er hjemme. Det er vigtigt, at dette føres ud i livet, men der kan selvfølgelig godt være en og anden kommune, der føler, at der nu lægges tryk på den. Jeg tror, at kommunerne har haft den bedste vilje til at føre loven ud i livet. Men vanskeligheder af den ene og anden art både med administrationen og medarbejderskaren har måske gjort, at den visse steder ikke er ført helt så langt ud, som det kunne være ønskeligt. Nu skal det gøres, og det kan selvfølgelig glæde et kommunalrådsmedlem, at afgørelserne fortsat skal træffes lokalt. Der ligger et ansvar deri, men det er særdeles vigtigt, at afgørelserne træffes lokalt, hvor problemerne er nær inde på livet.

Med denne lov kommer hjemmehjælperen og omsorgsassistenten stærkt ind i billedet, de bliver stadig vigtigere faktorer i arbejdet for, at de ældre kan blive hjemme, blive holdt aktivt i gang, og kan man holde dem aktivt i gang, betyder det måske, at man også lettere får dem med til fællesarrangementer. Det, at de ældre får opgaver og får støtte dertil, giver måske i sig selv lyst

[P. E. Eriksen.]

til opgaven. Gennem menneskets kontakt med mennesket føler den ældre: jeg er ikke overflødig. Aktivitet er af fundamental betydning. Der kunne måske findes endnu flere virksomheder, hvor man kunne skaffe en vis form for deltidsarbejde til den ældre generation, til en veltjent medarbejder, som kunne være med til at holde flere hjul i gang. Er det ikke nedbrydende både fysisk og psykisk at gå ledig, hvis man har kræfter tilbage?

Der bygges kollektivhuse og pensionistboliger, og der bygges og planlægges i dag mange plejehjem ud over vort land. Jeg tror, der er en god koordinering i gang mange steder, og vi kan hilse med tilfredshed, at kommunerne også følger denne opgave op. Men kommunerne har det jo sådan set svært med hensyn til at skaffe kapital, at skaffe de midler frem, som skal til, og de har måske også svært ved at holde typerne af hjem adskilt. Man skelner mellem alderdomshjem og plejehjem ved beregningen af de refusioner, som staten yder kommunerne efter de dagtakster, som nu kan godkendes. Man godkender i dag kun planer, som opfylder kravene til et plejehjem, uanset om hjemmet var tænkt som et alderdomshjem, og man lader personalets uddannelse være afgørende for refusionens størrelse. Der er mange hjem, der rummer både alderdoms- og plejehjemspatienter, simpelt hen fordi der trods aktivitet stadig mangler mange plejepladser. Andre steder løser man spørgsmålet ved at kombinere de to patientkategorier, og så er problemet der med refusionen. Jeg synes, det er et spørgsmål, vi må se på, når nu omsorgsloven er til revision.

Jeg vil også nævne en anden ting: jo flere plejehjem vi får, jo mere spiller visiteringen til disse hjem en rolle, forbindelsen til vort sygehusevæsen, hvor der jo i dag ligger mange plejepatienter, som man i fremtiden må sikre plejemuligheder, når de forlader sygehuset.

Jeg vil gerne sige her, at jeg synes, det er en opgave for sekundærkommunen at følge koordineringen op gennem — må jeg kalde det et rådgivningscenter, der skulle have til opgave at vejlede medborgere, at være et samlende kontaktorgan, der angiver, hvilke hjælpeforeanstaltninger der skal

træffes, og hvilke plejeanbringelser der kan foreslås, et organ, der analyserer behovet for plejepladser og er forbindelsesled til, må jeg sige det sådan, primærkommunens fremtidige tryghedskontorer eller kontorerne i kommunen, som giver oplysninger til den praktiserende læge og de sociale myndigheder osv. Altså, mens primærkommunen har aktiviseringen som sin opgave, kunne sekundærkommunen passende tage koordineringen op. Var det ikke en tanke til overvejelse? Jeg ved, at man tumler med planer i lignende retning flere steder, men her bliver der så et spørgsmål om refusionen; er det socialministeriet, eller er det indenrigsministeriet, når sygehuset drages ind i billedet?

Når vi nu er ved hjemmene, kan jeg selvfølgelig ikke lade være at bemærke § 7 i lovforslaget, hvor tallet 8 igen dukker frem. Det blev jo til et kompromis, sidste gang vi havde loven til behandling, hvor også tallet 8 var foreslået; det blev tallet 12, vi sluttede ved. Er der egentlig grund til at ændre ved dette tal? Mon der ikke er meget få hjem, der på privat basis er blevet oprettet med den grænse? De ved, at der ikke er økonomisk baggrund for driften med det antal patienter; det er en anden størrelse, der skal til, for at det kan gå. Jeg synes, at de private hjem har løst en opgave. Lad os stille vore krav til dem og underkaste dem vort tilsyn, det er helt i orden; men hvorfor skal vi nu drøfte dette tal igen? Vi kan godt, som ministeren også har sagt det, drage dem ind i samarbejdet alligevel.

Der kunne være flere bemærkninger at gøre, men under et udvalgsarbejde kan vi jo drøfte sagen videre. Der kan også være grund til at drøfte det spørgsmål, jeg har været inde på ved anden lejlighed, nemlig om personalet, mulighederne for dets uddannelse, sikkerhed for, at vi har folk til at passe patienterne inden for rammerne af det, vi bygger.

Venstre er rede til positivt at medvirke til at skabe en lov, som de kommunale myndigheder på den mest effektive måde kan udnytte til støtte for de mennesker, som vi gerne vil hjælpe.

Clara Munck: I den konservative folketingsgruppe er der ligeledes tilfredshed med i hvert fald hovedparten af indholdet af

[Clara Munck.]

det lovforslag, socialministeren har fremsat vedrørende ændringer i omsorgsloven. Vi synes, som der allerede er gjort opmærksom på, at den nye formulering har adskillige gode tilføjelser i forhold til den nugældende lov, og den er tilsyneladende også rigtigt bygget op på grundlag af de erfaringer, vi har fået. Det er jo ikke sådan, at man ude omkring i den sociale administration, hvad enten det drejer sig om folkevalgte eller om tjenestemænd, ikke i dag benytter enhver mulighed for at hjælpe den enkelte pensionist; men det er jo rigtigt, når vi har en omsorgslov, at det i den er fastslået, hvordan den forpligtelse er, man skal leve op til, og vi mener derfor, at fastsættelsen her af nødvendigheden af personlig vejledning og opbygning af fornødne bistandsmuligheder er rimelig og rigtig.

Vi er også meget glade for kap. 4 med den tydeliggørelse, den rummer af, hvorledes man forholder sig med pensionen, når en pensionist optages på alderdomshjem eller plejehjem. Vi har jo gang på gang været i den situation, at der har været økonomiske problemer; vi har også kunnet klare dem; men nu er det blevet tydeliggjort, nu er det en ret, man har i kommunerne, og jeg tror, man her har nået noget væsentligt og har fået en rigtig formulering på spørgsmålet om de økonomiske problemer.

Jeg kan måske sætte et lille udråbstegn ved § 11, stk. 2, om, at kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde kan yde pensionister på alderdomshjem og plejehjem personlige tillæg. Jeg kan godt forstå den gode tanke, der ligger i det: at der f. eks. ud over de 99 kr. i lommepege, vi vil komme til, kan være grund til at dække særlige kørselsudgifter; men vi kan jo i udvalget drøfte, om vi har erfaring for, at der er behov for en sådan tilføjelse; den kan jo i visse tilfælde være lidt af en svaghed.

I kap. 6 om refusions- og revisionsbestemmelser er der kommet en tilføjelse, som jeg gerne vil sige et par ord om. Der står, at ministeren fastsætter taksten også for de efter § 2, stk. 2, godkendte hjem. § 2, stk. 2, indeholder jo ministerens nye beføjelse til at godkende oprettelse af daghjem, rekreationshjem og andre særlige

hjem for invalidepensionister og folkepensionister. Ministeren får altså yderligere den beføjelse, at han fastsætter taksten for disse hjem, og endelig står der, at udgifterne hertil kan anmeldes til refusion. Nu skal jeg såmænd ikke benytte taletiden til at spørge, hvad det er for hjem, ministeren har tænkt på; men jeg tror, at vi i udvalget virkelig til bunds må drøfte, hvad der ligger i § 2, stk. 2, sammenholdt med § 17.

I øvrigt har kap. 6 det meget gode ved sig, at vi nu får en fast regel for, hvad kommunerne kan få refunderet af de udgifter, der anvendes til omsorg. Som man erindrer, indeholdt jo den første lov en bestemmelse om, at socialministeren havde 1 mill. kr. til rådighed, hvoraf han kunne refundere kommunerne deres udgifter. Denne million blev senere til halvanden million, men med det kendskab, man har til omsorgslovens udbredelse, har ingen kommunalbestyrelser jo kunnet ane, hvor megen dækning de selv ville få inden for 50 procents rammen af de udgifter, der var afholdt. Nu slipper ministeren for sin hovedpine, og kommunerne får orden i sagerne. Vi ved, at vi har rådighedsbeløbet, og vi ved, hvor meget vi kan overføre under hensyn til de bestemmelser, der i øvrigt gælder om rådighedsbeløb. Det kan vi altså helt tilslutte os. Jeg synes, ministeren har glemt det lille beløb, han i bemærkningerne forbeholder sig selv; millionen gled ud; men jeg forstår på ministeren, at han mener, at han alligevel har særlige udgifter; det må jo så fremkomme på anden måde, da der ikke er redegjort for det i lovforslaget. Jeg vil gerne på linje med, hvad hr. P. E. Eriksen gjorde opmærksom på, sige, at vi er i den konservative folketingsgruppe forbavsede over, at socialministeren i dette udmærkede lovforslag alligevel kommer tilbage til forslaget af 1964 om, at et hjem, der optager mere end 8 pensionister, for hvis ophold der betales af det offentlige, skal afslutte overenskomst med kommunen og skal være en selvejende institution. Jeg skal ikke fordybe mig i de udmærkede argumenter fra de mange drøftelser, vi havde om dette spørgsmål, da vi første gang havde udvalgsarbejdet om omsorgsloven. Jeg ved godt, at socialministeren er elskværdig og forstående, og derfor tror jeg jo ikke, socialministeren foreslår dette, fordi han er

[Clara Munck.]

imod, at folk kan eje noget, imod at folk kan sætte ting i gang, hvor de giver sig selv som indsats, hvor de tager en gerning op, de føler er i overensstemmelse med deres egen trang til gerningen, men jeg vil gerne nævne det rent praktiske, at det er jo sådan — det gælder alle store kommuner, det gælder København og Frederiksberg — at vi har mange hjem, hvor vi kun indlægger ganske få pensionister, simpelt hen fordi vi har så mange pensionister, der skal optages på plejehjem, vi er nødt til at bruge de pladser, der er til rådighed, og jeg kan ikke tro, at socialministeren har dårlige erfaringer fra de små hjem. Vi, der arbejder med disse ting og følger dem, har ikke kunnet fremvise sådanne eksempler, og jeg tror altså, at vi i udvalget, når vi igen skal drøfte de tidligere argumenter, må spørge ministeren, hvad baggrunden er for denne ændring af en bestemmelse, som alle partier tilsluttede sig, da loven blev gennemført i 1964.

Men stort set kan jeg altså sige, at vi mener, ministeren her har fremsat et forbedret forslag til en lov om omsorg for folke- og invalidepensionister, og vi er meget positive over for det.

Jeg vil slutte med lige at spørge ministeren: var det ikke sådan, at ministeren i 1964 lovede, at der skulle komme et cirkulære vedrørende reglerne for ydelse af tilskud til omsorgsarbejde? Når jeg spørger om det, er det, fordi jeg allerede dengang pegede på, at vi jo også har tilskud til — det hedder ikke omsorgsarbejde, men til arbejde blandt børn og unge, og dér har undervisningsministeriet nogle udmærkede cirkulærer, som anviser kommunerne, hvad de må yde i refusion. Nu er man i den kedelige situation inden for en kommunalbestyrelse, at man ikke kan give de unge samme hjælp, som vi kan give de ældre, for undervisningsministeren har fastsat, hvor meget vi må refundere af de konstaterede udgifter. Derfor vil jeg altså dels spørge, om ikke ministeren dengang lovede et cirkulære, dels spørge, om det i hvert fald ikke ellers ville være rart, om de to ministre talte sammen, sådan at kommunalbestyrelsen kunne stille sine borgere ens, hvad enten det drejede sig om nødvendigt arbejde for unge eller for ældre.

Kampp: Ja, med omsorgsloven af 1964 gav man jo kommunerne betydelige muligheder for at iværksætte omfattende omsorgsarbejde for invalide- og folkepensionister, og med det nu fremsatte lovforslag tilsigter man jo en udvidelse af disse muligheder, og det kan kun hilses med tilfredshed; det samme gælder de bestemmelser i forslaget, der pålægger kommunerne forpligtelse til at vejlede pensionisterne om deres rettigheder og til at iværksætte en række hjælpeforanstaltninger. Det kan vel nok siges at være påkrævet med denne vejledning til pensionisterne; man behøver blot at se på socialministeriets cirkulære om udbetaling af folke- og invalidepension, de meget indviklede beregningsregler, der ligger dér. Der er stort behov for at fremstille dem i en mere populær form, sådan at det bliver muligt for pensionisterne selv at beregne deres pensioner. Også på en række andre lovgivningsområder, f. eks. bolig-sikringsordningen og andre ting, er der behov for en vejledning, så pensionisterne virkelig kan blive klar over, hvilke rettigheder de har.

Jeg kunne godt have ønsket mig, at man allerede nu var nået så langt, at man i endnu højere grad kunne pålægge kommunerne forpligtelser med hensyn til omsorgsarbejdet, men jeg er godt klar over, at der i praksis er visse grænser i den henseende. Det hjælper vel f. eks. ikke at pålægge forpligtelser til et omfattende omsorgsarbejde med f. eks. ergoterapi og med omsorgsmedarbejdere, der foretager hjemmebesøg, over for de kommuner, der endnu ikke har formået at gennemføre hjemmehjælperordningen. Den bliver nu obligatorisk; fra den 1. april skal alle kommuner have den gennemført, og det må også absolut ses som en nødvendighed. Men med hensyn til forpligtelserne er det også værd at hæfte sig ved kommunernes pligt til at sikre det nødvendige antal pladser på plejehjem, og i den forbindelse vil jeg gerne spørge ministeren, om der iværksættes tilstrækkeligt byggeri af plejehjem, og om kvotaen for plejehjemsbyggeri på regeringens investeringsbudgetter udnyttes fuldt ud, så der er behov for at øge kvotaen, eller om det tværtimod er sådan, at kommunerne er for langt tilbage med planlægningen, så kvotaen ikke udnyttes fuldt ud og der altså er grund til

[Kampp.]

at få kommunerne til at få mere fart i arbejdet — altså i hvor vidt omfang kommunerne opfylder den klare forpligtelse, som loven giver dem, til at sørge for plejehjem til alle pensionister, der har behov derfor.

Ud over bestemmelserne om plejehjem er omsorgslovens hovedformål jo at iværksætte foranstaltninger, som kan hjælpe pensionisterne til så længe som muligt at kunne blive boende i deres eget hjem — et godt formål, som alle kan erklære sig enig i. Derfor kan jeg også tiltræde lovforslagets bestemmelse om, at kommunerne får pligt til at yde hjælp til hensigtsmæssig indretning af pensionisthjem og til anskaffelse af særlige hjælpemidler, herunder også telefon, hvor det sociale udvalg skønner dette nødvendigt. Jeg tror, at for bevægelseshæmmede pensionister — og vel navnlig for dem, som ikke har nærboende slægtninge eller venner — vil en telefon meget ofte være et nødvendigt middel til at opnå den kontakt med andre mennesker, som er så nødvendig for at holde livsmodet oppe og ikke føle sig tilovers og sat udenfor. Jeg håber, de sociale udvalg vil være opmærksom på dette i fornødent omfang.

En væsentlig del af omsorgsarbejdet er det, der tager sigte på at sysselsætte og aktivisere pensionisterne. Nogle kommuner er på dette område nået langt med iværksættelse af ergoterapi både i særligt indrettede lokaler og med terapeuter, der besøger bevægelseshæmmede pensionister i deres hjem, men som det også fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, er nogle kommuner tilbageholdende med støtten til dette arbejde, og jeg deler ministerens håb om, at de ændrede refusionsregler sammen med eksemplerne fra de kommuner, der er langt fremme, vil få de i denne henseende tilbagestående kommuner til at indhente det forsømte. De igangværende ændringer af kommunestrukturen må vel også forventes at give mange kommuner et bedre grundlag for at komme på højde med situationen på dette område.

Et ikke uvæsentligt led i bestræbelserne for at aktivisere pensionisterne og opfylde deres kontaktbehov er jo klub- og underholdningsvirksomheden, og der udfoldes i den henseende fra mange sider gode og

bemærkelsesværdige bestræbelser dels direkte af kommunerne, dels af private organisationer og endelig også, og ikke mindst, af pensionisternes egne organisationer. Jeg skal ikke fremhæve én organisations arbejde fremfor en andens, men jeg tror, der er noget meget værdifuldt i at lade pensionisterne selv forestå og organisere denne form for omsorgsarbejde, sådan at kommunerne fortrinsvis opmuntrer og yder støtte til pensionistorganisationernes eget klub- og underholdningsarbejde.

Ministeren giver udtryk for den opfattelse, at lovforslaget ikke giver anledning til særlige merudgifter, og man kan naturligvis kun glæde sig, hvis det kan lade sig gøre at gennemføre betydelige udvidelser af omsorgsarbejdet, gennemføre en betydelig forbedring af hele omsorgen for pensionisterne i landsmålestok, uden at det kommer til at koste noget, selv om man vel nok kan være lidt skeptisk over for, at det virkelig skulle være muligt.

Jeg kan altså udtrykke tilfredshed med lovforslagets forbedrede refusionsordninger for omsorgsarbejdet, men jeg må også sige, at jeg samtidig er lidt ængstelig for, om kommunernes rådighedsbeløb til pensionisterne slår til, hvis omsorgsarbejdet virkelig får det omfang, som det bør have, for vi skulle jo nødig komme i den situation, som en del kommuner kom i før omsorgslovens fremkomst i 1964, hvor hele rådighedsbeløbet og mere til blev opbrugt til hjemmehjælpsudgifter.

Medens jeg er ved økonomien, vil jeg også kort omtale den beskedne forhøjelse af lommepengebeløbet til pensionister på plejehjem. Jeg har her bemærket, at kommunalbestyrelsen får mulighed for i ganske særlige tilfælde at yde disse pensionister et personligt tillæg, og i den forbindelse vil jeg rejse spørgsmålet, om det ikke er sådan, at bl. a. unge invalider, der har udsigt til i mange år at skulle opholde sig på plejehjem, har et særligt behov for et større lommepengebeløb, sådan at det skulle være muligt at opstille mere generelle retningslinjer herfor.

Omsorgsarbejdet for pensionisterne er et omfattende og mangesidet problem, og det er et arbejde i hurtig og glædelig udvikling, men det er vel med dette problem som med så mange andre, at jo mere man arbej-

[Kamp.]

der med det, jo mere usikker bliver man over for, på hvilke områder behovet er størst, og på hvilken måde pengene bruges bedst. Der er derfor stadig brug for et omfattende forskningsarbejde og forsøgsarbejde, før man finder frem til at anvende de til rådighed stående midler på den rette måde. Men jeg tror, at det her foreliggende forslag på mange områder er et skridt i den rigtige retning, navnlig hvis kommunerne vil udnytte de muligheder, som loven giver, og man får uddannet kvalificeret personale i tilstrækkeligt omfang til at løse de mangeartede opgaver. Jeg kan derfor på socialistisk folkepartis vegne tilsige positiv medvirken til det udvalgsarbejde, der forestår, og til en hurtig gennemførelse af det foreliggende lovforslag.

Grethe Philip: Da loven om omsorg for folke- og invalidepensionister blev vedtaget, var det et stort fremskridt. Loven virkede som en stærk stimulans for oprettelse af plejehjem og igangsættelse af omsorgsarbejde. Det er et arbejde, der efter min mening bør videreføres. Jeg ser med stor glæde på den udbygning af omsorgsarbejdet, som dette lovforslag nu er udtryk for. Jeg er særlig glad for den vægt, der lægges på at opmuntre kommunerne til at igangsætte foranstaltninger, der tilstræber at gøre det muligt så længe som gørligt at lade de gamle blive i deres eget hjem. Jeg er ikke i tvivl om, at det bliver nødvendigt at betræde denne vej, om vi ikke skal komme ud i en voldsom mangel på plejehjemspladser. Det er jo noget, der gang på gang har vist sig, at de gamle helst vil blive hjemme i deres eget hjem, så længe det overhovedet på nogen måde kan lade sig gøre, og det er jo også helt oplagt, at det for samfundet er den mest økonomiske ordning. Institutionsbehandling bliver i vore dage en mere og mere bekostelig affære med de krav, der stilles dels til de sanitære installationer, dels til pladsforholdene, og med de løn- og arbejdskrav, der rejses fra personalets side. Vi bliver derfor ganske enkelt nødt til at begrænse institutionsbehandling til det allermost nødvendige.

Jeg vil efter disse principielle betragtninger gerne komme med nogle enkelte kommentarer til de foreslåede ændringer. Ifølge

lovforslaget pålægges det kommunerne at give pensionisterne vejledning om pensionisternes rettigheder dels ifølge den egentlige sociale lovgivning, dels ifølge anden lovgivning, der har særlig betydning for pensionisterne. Jeg finder denne bestemmelse god, men jeg vil gerne have lov til at rette det spørgsmål til ministeren, om man overvejer at støtte kommunerne i denne vejledning. Jeg er nemlig noget i tvivl om med hensyn til, om man, ikke mindst ude i de små kommuner, er i stand til at give en sådan vejledning. Vi ved, hvor kompliceret vor lovgivning efterhånden er; vi ved også, hvor småt det står til med medhjælpen for kommunalbestyrelserne ude i de ganske små kommuner, og det er derfor min fornemmelse, at der i høj grad er brug for en instruks, hvis denne bestemmelse virkelig skal føres ud i livet.

Kravet om ordensregler på plejehjem og alderdomshjem bliver nu ophævet. Jeg er ganske enig; jeg mener, at mange af disse regler har været helt utidssvarende. Men på den anden side vil jeg også gerne komme med den bemærkning, at jeg forstår det sådan, at man vil ikke stille noget krav, men det er vel heller ikke sådan, at det enkelte plejehjem ikke kan have et reglement, og da har det jo tidligere været sådan, at man havde en vis sikkerhed for, hvordan reglementet var udformet, idet det skulle godkendes; jeg vil da spørge: hvordan går det nu med de plejehjem, som måske kunne have lyst til at have et reglement? Skal der ikke alligevel være en eller anden form for kontrol med dette reglement?

Hvad angår forbedringen af refusionsreglerne for omsorgsarbejdet, ser jeg med stor sympati på dem og kan kun henvise til, hvad jeg har sagt tidligere.

Den stramning, lovforslaget giver udtryk for gennem forpligtelsen til at slutte overenskomst, hvor det drejer sig om plejehjem, der har mindst 8 personer indlagt, for hvilke det offentlige skal betale, er jeg for mit vedkommende særdeles tilfreds med. Jeg husker udmærket den diskussion, vi havde i folketingsudvalget, da lovforslaget i 1964 blev fremsat. Jeg hørte til dem, der var meget betænkelig ved at ændre forslaget dengang, og derfor ser jeg med velvilje på, at man nu går tilbage til den regel, man op-

[Grethe Philip.]

rindelig havde tænkt sig, nemlig overenskomst, når der er mindst 8 personer indlagt med hel eller delvis betaling fra det offentlige side.

I forbindelse hermed vil jeg gerne rejse 2 spørgsmål. Det er jo sådan, at denne regel kun vedrører de nyoprettede hjem; men hvad sker der med de hjem, som allerede er oprettet, og som udvider, sådan at de kommer til at omfatte mere end, hvis reglen bliver gennemført, 8 personer, for hvilke det offentlige helt eller delvis betaler? Så vidt jeg kan se, har der dér, også med den lov, vi arbejder under i øjeblikket, været noget af et hul, som vel nærmest bliver større, når vi går ned fra 12 personers reglen til 8 personers reglen, og jeg vil gerne høre, hvad man gør for at ordne dette spørgsmål.

Den anden ting, jeg gerne ville rejse i forbindelse med denne lovændring, er spørgsmålet om det, man undertiden kalder for plejehjemsgrossererne, det vil sige de mennesker, som driver flere plejehjem. Det er jo særlig de lederejede plejehjem, man dér er betænkelig ved. Jeg mener, at disse absentee-owners — hvis man må tale engelsk — er noget af en fare. Disse mennesker, der sidder langt væk fra plejehjemmene, ikke har den daglige kontakt med dem, kan jo måske i særlig grad være udsat for at drive en lidt for hårdhændet politik, og jeg mener, at vi burde have en eller anden kontrol med det; i virkeligheden så jeg helst, at de ikke fandtes, at man ikke havde ledere, som — navnlig, hvor det drejer sig om lederejede hjem — drev flere plejehjem, og jeg vil spørge ministeren, om man har overvejet dette spørgsmål, og hvordan man tænker sig at modvirke den fare, der ligger i det.

Ifølge en af Danmarks Statistik nylig offentliggjort undersøgelse over plejehjem og alderdomshjem i maj 1966 fandtes der på det tidspunkt, altså i maj 1966, 118 private plejehjem uden overenskomst. 37 af disse plejehjem er små, de har under 10 pladser, men resten af dem er større. Alt i

alt drejer det sig om 2.099 pladser. Jeg vil gerne spørge ministeren: har vi nogen sikkerhed for, at alle disse mange private plejehjem, hvor der ikke er overenskomst, er forsvarlige? Jeg er naturligvis ikke i tvivl om, at mange af dem er forsvarlige, men det, jeg gerne ville vide, er: har vi sikkerhed for, at de er 100 pct. forsvarlige? Man kan jo ikke lade være at gøre sig nogle tanker om, hvorfor de ikke har villet slutte overenskomst. Og er det virkelig sådan, at vi har fået inddraget under overenskomstbestemmelserne alle de hjem, som burde være der efter loven, eller er der nogen, der har været meget langsomme til at komme med, nogle kommuner, som ikke har været tilstrækkeligt ihærdige?

Der er naturligvis en hel del andre ting, man også kunne have lyst til at drøfte — jeg regner med, at vi får lejlighed til det i udvalget; jeg kan bare nævne spørgsmål som tilsynenes effektivitet, hele problemet om uddannelse af personale. Men som sagt, det får vi jo nok lejlighed til at komme ind på senere, og jeg vil blot slutte med at sige, at vi fra mit partis, fra det radikale venstres, side ser med meget stor velvilje på det foreliggende lovforslag.

Inger-Lise Bech Hansen: Også jeg vil takke ministeren for fremsættelsen af dette lovforslag. Jeg vil imidlertid gerne fremsætte nogle betragtninger vedrørende de foreslåede ændringer.

Den bestemmelse, der indførtes i lovens § 1, hvorefter det pålægges kommunalbestyrelsen at vejlede pensionister om deres rettigheder i henhold til den gældende lovgivning, må siges i sig selv at være et godt fremskridt. Normalt har folk hverken behov for eller anledning til at sætte sig ind i lovens bestemmelser, før de selv er blevet pensionister, og da vil de som oftest kun med stort og uoverkommeligt besvær være i stand til at tilegne sig lovens bestemmelser og dens praktiske anvendelse. Det må derfor være en simpel og selvfølgelig pligt for de offentlige myndigheder at være vejledende

[Inger-Lise Bech Hansen.]

for disse medborgere. Det kan imidlertid ikke fragås, at udøverne af offentlige hverv ofte ikke efterlever denne pligt. Uanset hvad der i øvrigt kan anføres af årsager hertil, er det min overbevisning, at den klare præcisering af denne pligt i lovens § 1 vil være afgørende for en ændring af dette forhold.

På den anden side indebærer det da også en forpligtelse for socialministeriet og dets embedsmænd. Det er jo ministeriets opgave at overvåge, at loven administreres rigtigt. For at kunne dette må ministeriet med udgangspunkt i loven træffe foranstaltninger, så det for det første sikres, at såvle kommunalbestyrelserne som de kommunale tjenestemænd er tilstrækkeligt orienteret om lovens bestemmelser og dens anvendelse, og for det andet føres tilsyn med, at lovens bestemmelser efterleves i praksis.

De samme betragtninger gælder lovforslagets § 2, hvori det bl. a. hedder:

„Kommunalbestyrelsen skal sikre, at kommunen råder over det nødvendige antal pladser på alderdomshjem og plejehjem ...“

Der ligger heri en klar tilkendegivelse af en pligt.

Selv om ministeren i sin skriftlige fremsættelse udtaler, at det er hans indtryk, at omsorgsloven har virket efter sit formål, så er det en kendsgerning, at der har været og stadig er mangel på alderdoms- og plejehjem, og denne mangel er stigende i takt med det forøgede behov for sådanne pladser.

Dette kan kun forklares ved, at den i loven fastsatte pligt for kommunalbestyrelserne til at fremskaffe de nødvendige pladser ikke er efterlevet, og man kan jo så igen spørge: hvad har ministeriet som det øverste ansvarlige organ for lovens administration gjort for at sikre, at lovens bestemmelser bliver overholdt? Er der givet kommunalbestyrelserne tilstrækkelig vejledning? Har man den fornødne kontrol?

Den i § 2 indføjede bestemmelse vedrørende fremskaffelse af pladser på hjem for yngre og for andre særlige grupper af pensionister betragter jeg som et væsentligt gode. Der skabes herved en mulighed for placering af pensionisterne blandt jævnaldrende, hvilket især vil kunne få betydning for invalidepensionisterne.

I § 5 anføres, at kommunalbestyrelsen „kan“ yde tilskud til betaling af abonnement til kollektive befordringsmidler. Jeg kunne ønske, at der kom til at stå „skal“, og så synes jeg, det ville være passende, at man under en eller anden form sikrede, at pensionisterne ikke, som det bl. a. er tilfældet i Københavns kommune, bliver henvist til kun at måtte benytte dette abonnement på bestemte, begrænsede tider af dagen. Der kan efter min mening rejses adskillige indvendinger mod en sådan ordning. Bl. a. er det i sig selv en deklassering af en gruppe medborgere, og transporten skulle jo gerne være formålsbestemt, f. eks. besøg hos børn eller børnebørn, besøg, der jo ikke altid kan finde sted på et forudbestemt tidspunkt på dagen.

I § 7 er indføjet en ny bestemmelse, hvorefter de hjem, hvormed kommunalbestyrelserne kan oprette overenskomster, skal være — og jeg siger skal være — selvejende institutioner. Jeg vil gerne bede ministeren om en nærmere motivering for, at en sådan bestemmelse indføres i loven, idet hverken bemærkningerne til lovforslaget eller den skriftlige fremsættelse indeholder en sådan. Det forekommer mig, at det ikke helt er i overensstemmelse med det i bemærkningerne til lovforslaget, punkt 6, anførte ønske om i højere grad at få private alderdoms- og plejehjem ind i samarbejdet med kommunerne at indføre en bestemmelse i lovforslaget, der begrænser dette samarbejde til kun at gælde selvejende institutioner.

Med hensyn til de økonomiske konsekvenser af loven får man af ministerens fremstilling det indtryk, at de i lovforslaget indeholdte forbedringer og yderligere foranstaltninger næsten er gratis, og at merudgiften i alle tilfælde vil kunne afholdes inden for grænsen af rådighedsbeløbet efter folkepensionsloven. Det er fastslået bl. a. i redegangen ved arbejds-, familie- og socialministerierne økonomisk-statistiske konsulent vedrørende udgifterne til de sociale pensionsydelser, at kommunerne ikke har benyttet rådighedsbeløbet fuldt ud. Jeg skal derfor tillade mig at spørge ministeren: hvor meget har været brugt af rådighedsbeløbet, og hvor meget vil de nye udgifter ved denne udvidede sociale hjælp beløbe sig til? Ellers skal jeg fra liberalt centrumets side give vores tilslutning til lovforslaget.

Socialministeren (Bundvad): Jeg vil gerne takke for velvillig modtagelse af lovforslaget; jeg tror, det vil være muligt efter en udvalgsbehandling at nå et yderligere fremskridt på vejen i omsorgen for vore invalidepensionister og folkepensionister.

Jeg vil gerne gøre nogle spredte bemærkninger om det, man har været inde på, idet jeg i øvrigt indstiller mig på, at en del af de problemer, som har været berørt, bedre egner sig for en almindelig udvalgsbehandling, hvor man kan gå tættere til problemet, end man kan i en debat her i salen.

Jeg skal sige til den sidste indleder, at i selve fremsættelsen er der gjort rede for, hvor stort et rådighedsbeløb der vil være til rådighed i det kommende år, hvor meget der er beregnet anvendt af det, og også dermed sagt, hvor meget plads der vil være til bl.a. omsorgsarbejdet. Når rådighedsbeløbet er rummeligt i år, skyldes det jo bl. a., at vi har gennemført en ny lov om bolig sikring, og at det har lettet anvendelsen af rådighedsbeløbet en del, fordi man tidligere af rådighedsbeløbet i ret stor udstrækning gav huslejetilskud til pensionister. Der er altså en rokering af penge fra det ene felt til det andet her.

Jeg vil gerne sige, at jeg er glad for, at man giver tilslutning til den hovedtanke, der ligger i lovforslaget her, nemlig at vi skal hjælpe pensionisterne så langt, som vi kan, til at være i deres eget hjem og under så gode vilkår som muligt. Dertil hører for det første, at man bedømmer en pensionists situation som en helhed. Det er ikke alene et spørgsmål om det beløb, man kan få gennem pensionsloven, men også om, hvad den pågældende pensionist har behov for af særhjælp af den ene eller den anden art. Det kan være spørgsmålet om en mindre boligændring, det kan være spørgsmålet om specielle hjælpemidler, og det kan være spørgsmålet om hjemmehjælp eller endog ugentlig hjemmehjælp til det ene eller det andet formål; derfor er det rigtige altså, at vi går ind på den tanke, at vi har en central ledelse, og lægger afgørelsen vedrørende hjælpemidlerne ud til en lokaledelse, hvor man har mulighed for en helhedsbedømmelse af pensionistens situation. Jeg tror, vi kan gøre meget betydelige fremskridt, når vi går den vej, og jeg anser den altså for helt rigtig.

Det blev sagt, at vi så for at leve op til det må vejlede kommunerne, og det er sikkert rigtigt; de mindre kommuner vil altid have problemer, fordi de ikke råder over det apparat, som er nødvendigt for at kunne administrere på den måde, men vi skal også huske på, at vi i løbet af få år står over for en kommuneomlægning, som skulle give os bedre chance for en administrativ omlægning af den sociale forvaltning; det må vi også se hen til, hvad dette angår.

Med hensyn til spørgsmålet om overenskomst med hjem, der har 12 pensionister eller 8, som jeg nu foreslår, vil jeg gerne sige, at begrundelsen er den, at siden vi i 1964 indgik, man kan godt sige forliget om de 12, har det vist sig, at et stort antal hjem, der ligger med en 10-11 pensionister, ikke kan leve op til løsningen af deres opgave på tilfredsstillende måde. Nogle af hjemmene har en størrelsesorden, der gør det vanskeligt at drive dem forsvarligt; det vil sige f. eks. med hensyn til den rette medhjælp, som hjemmets økonomi ikke tillader. Det kan gælde på en række andre områder, det har vi konstateret ved behandling af sagerne i socialministeriet, og det samme støttes af socialdirektoratet i København og af sundhedsstyrelsen. Det er altså ganske velbegrundet, at vi kommer med forslaget, og er ikke udtryk for et ønske om at vælte et tidligere indgået forlig. Og jeg vil gerne sige, at den, der gav det bedste forsvar for, at vi skal gå ned til de 8, var modstanderen af forslaget, hr. P. E. Eriksen, der kom ind på nogle betragtninger om, at vi måtte have en fælles visitering inden for plejehjems- og alderdomshjemområdet, f. eks. inden for et amt. Vi er efterhånden i den situation, at amterne lægger en helhedsplan for deres plejehjems- og alderdomshjemsbyggeri, og at man i stor udstrækning gerne vil ind i et samarbejde med samtlige amtets kommuner om fælles belægning, fælles visitering af dem, som nu skal på de forskellige hjem, eller hvor de skal ind, og dér spiller det en særdeles stor rolle, at man også har overenskomst med de private hjem inden for området, således at man kan belægge dem efter den plan, som nu passer bedst efter hjemmets standard og det behov, man i øjeblikket har for at få patienter

[Socialministeren.]

anbragt, så visiteringen spiller altså her en stor rolle.

Vedrørende refusionen har vi jo tidligere sagt, og det må vi nok holde fast på, at omlægningen af refusionen inden for plejehjem og alderdomshjem hænger vel sammen med de andre refusionsproblemer, vi har mellem stat og kommuner, og må nok løses som en helhed. Hr. P. E. Eriksen nævnte selv sygehusrefusionerne. Vi har et stort problem dér, som må løses under ét.

Fru Clara Munck spurgte i forbindelse med § 11, stk. 2, hvad det er for særlige udgifter, man tænker sig dér med hensyn til lommepege. Dertil skal jeg sige, at der tænkes f. eks. på, at hvis vi har et hjem for særlig handicappede yngre invalider, som får et lommepegebeløb på et par og halvfems kroner, men som måske har behov for at besøge deres slægtninge, der bor i en vis afstand derfra og derfor har behov for transporthjælp, så vil jeg finde det rimeligt, om kommunen over deres rådighedsbeløb kunne yde hjælp til en sådan besøgsordning. Det er altså sådan noget, man har tænkt på.

Med hensyn til § 2, stk. 2, blev der spurgt om, hvad det er for særlige hjem, vi nu har tænkt på at socialministeren skulle have lov til at godkende satsen for og takster for. Jeg kan sige, at der er tænkt på daghjem, således som vi nu kender det fra Tarup præstegård ved Odense, hvor vi har et daghjem for handicappede. Vi har ét ude i højhuset på Hans Knudsens Plads, og der er også tænkt på rekreationshjem, som Ensomme Gamles Værn tænker på at bygge inden for en nærmere tid, hvor man tager pensionister ind på rekreationshjemmet fra deres eget hjem og ad forskellig medicinsk og anden behandlingsvej stabiliserer dem, så de bedre egner sig til igen at kunne være i egne hjem. Det er sådan noget, vi har tænkt på med § 2, stk. 2.

Vi har udsendt et cirkulære angående omsorgsloven af 2. juli 1964, så hvis man mener, jeg skylder noget, så er jeg mig ikke bevidst, at jeg har forsømt noget dér.

Til hr. Kampp vil jeg gerne sige, at jeg tror, jeg har svaret på det med rådighedsbeløbet, men skylder et svar på spørgsmålene om kvotaen for plejehjemsbyggeri. Det er jo sådan, at vi har ikke nogen kvota;

plejehjemsbyggeriet er frit. Der bygges ganske mange plejehjem rundt i landet, af kommuner og andre eller private organisationer, som organiserer sig som selvejende institutioner, altså ikke på privat spekulationsbasis, om jeg må bruge det udtryk, men som selvejende institutioner, og der kan bygges lige så meget, som man, havde jeg nær sagt, har lyst til og kan skaffe penge til, og det sidste er nok kommunernes problem i øjeblikket, men det er altså ganske frit, hvor meget der bygges, og det er også mit svar til fru Inger-Lise Bech Hansen, der spurgte, om vi kontrollerede, om vi opmuntrede osv. Vi har altså givet plejehjemsbyggeriet helt frit, så der kan bygges ganske frit.

Fru Grethe Philip var inde på spørgsmålet om, hvad man vil gøre med reglerne på plejehjemmene. Når vi nu ophæver pligten til at få dem godkendt, så træder der i stedet for en oplysningspligt ind. Når en person skal på et plejehjem, har man pligt til at oplyse betalingsvilkårene og andre vilkår for opholdet på det pågældende hjem, men det udelukker ikke — og jeg tror, det var det, fru Grethe Philip efterlyste — at der kan være en husorden på det pågældende plejehjem; men det er igen noget andet, end at vi skal have godkendt specielle regler for plejehjemmene; det skulle ikke være nødvendigt, således som tingene udvikler sig.

De øvrige spørgsmål, der er stillet om gamle hjem kontra nye, om plejehjems-grossererne, som fru Grethe Philip kaldte dem, og om, hvorvidt alle hjem er forsvarelige, vil jeg helst svare på i et udvalg, hvis det tillades.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Forhøjelse af grundbeløb m. v.).

(Lovforslaget (nr. 3) findes i tillæg A. 000, fremsættelsen i tidenden sp. 86).

Formanden: Sammen med denne sag foretages de under punkterne 4, 5 og 6 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v. (Forhøjelse af ydelser m. v.).

(Lovforslaget (nr. 4) findes i tillæg A. sp. 113, fremsættelsen i tidenden sp. 86).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Forhøjelse af grundbeløb m. v.).

(Lovforslaget (nr. 5) findes i tillæg A. sp. 107, fremsættelsen i tidenden sp. 86).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om omsorg for invalidepensionister og folkepensionister. (Forhøjelse af beløb til personlige fornødenheder).

(Lovforslaget (nr. 6) findes i tillæg A. sp. 121, fremsættelsen i tidenden sp. 86).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Niels Mørk: De forhøjelser af pensionerne, af de særlige tillæg til invalidepensionisterne og af beløbet til pensionisterne på alders- og plejehjem, som de foreliggende fire lovforslag indeholder, kan mit parti tiltræde. Det samme gælder den foreslåede lempelse i dispensationsbestemmelserne vedrørende førtidspension. Socialforskningsinstituttets aldersundersøgelse viser, at der er et stort behov for også at kunne tage sociale årsager ind i det kriterium, der er afgørende for, om der kan tildeles pension fra det 60. år. Efter denne undersøgelse har man gjort op, at der faktisk findes mellem 6.000 og 7.000 tilfælde pr. år, som burde søge tidlig pension. Så kan man selvfølgelig spørge: hvorfor er det så kun halvdelen, der søger? Når man ved, at det er yderst sjældent, at borgeren selv tager initiativet,

at det som regel er lægen, sygekassen, arbejdsløsheds-kassen eller socialkontoret, er årsagen hertil sikkert manglende information, manglende kendskab til denne som til andre love. Jeg har indtryk af, at når det drejer sig om vore broderlande, Sverige og Norge, så er de noget længere fremme med hensyn til at give borgerne en almindelig information om den sociale lovgivning; men det er måske et af de spørgsmål, vi kan undersøge nærmere i det kommende folketingsudvalg.

Jeg kan som sagt anbefale lovforslagene til en velvillig og en hurtig behandling, det sidste af hensyn til kommunernes forestående budgetlægninger.

Søren Andersen: De lovforslag, som vi behandler her, rummer jo det fælles træk, at man indkalkulerer de tillæg, man gav i foråret, med udgangspunkt i lavtlønstillægget efter overenskomstforhandlingerne, indkalkulerer dette og de lavtlønstillæg, som vil komme i det kommende år. Der er jo allerede principielt taget stilling hertil; disse love og deres ydelser er jo udtryk for et eksistensgrundlag, og det er naturligt, at det forhøjes i takt med lønudviklingen her i landet.

Jeg skal derfor anbefale, at vi foretager denne indkalkulering.

Dernæst rummer denne lovgivning et andet problem: at udvide den mulighed, der hidtil har været for kommunalbestyrelsen med godkendelse af et centralt udvalg til at kunne give folkepension ved 60 års alderen med udgangspunkt i sygdom. Det ses ikke af lovforslaget, efter hvilke retningslinjer man vil administrere. Jeg må sige, at jeg er i og for sig tilhænger af, selv om jeg nok kan se, at det også volder vanskeligheder rent administrativt, at man i fremtiden som tidligere bliver i stand til at få invalidepension også i intervallet fra 60 til 67 år. Det er man jo i dag kun i sværere tilfælde, for det er jo nok sådan, at lovforslaget skal ses i lys af den indskrænkning, der skete, da vi sidst lavede invalidepension på nævnte område. Jeg tror, der er noget her, som vi rent sagligt skal se på og vurdere i det udvalg, der måtte blive nedsat. Jeg er i hvert tilfælde positivt indstillet på, at vi skaber de bedst mulige og rimeligst mulige forhold her.